

50107216 : สาขาวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ

คำสำคัญ : รัชกาลที่ 4, จิตรกรรม, จริยวัตรสงฆ์

พัศวีสิริ เปรมกุลนันท์ : จิตรกรรมฝาผนัง : พระราชประสงค์รัชกาลที่ 4 เรื่องจริยวัตรสงฆ์. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ศ.ดร.สันติ เล็กสุขุม. 151 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษางานจิตรกรรมสมัยรัชกาลที่ 4 ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องจริยวัตรสงฆ์ โดยตรวจสอบเนื้อหาที่นำมาเขียนภาพว่าเป็นเรื่องราวอย่างสมจริงที่นำมาจากพระไตรปิฎกหรือไม่ ตามที่นักวิชาการหลายท่านกล่าวว่รัชกาลที่ 4 ทรงใช้พระไตรปิฎกเป็นเครื่องมือในการปฏิรูปพุทธศาสนา และวิเคราะห์แนวพระราชประสงค์ของรัชกาลที่ 4 เกี่ยวกับสถาบันสงฆ์ที่สะท้อนผ่านงานจิตรกรรมในรัชสมัย รวมถึงปัจจัยทางสังคมที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในงานจิตรกรรมไทย โดยศึกษางานจิตรกรรมสมัยรัชกาลที่ 4 จากกลุ่มพระอารามหลวงที่มีประวัติว่ารัชกาลที่ 4 โปรดเกล้าฯ ให้สร้างหรือบูรณะปฏิสังขรณ์

ผลการศึกษารูปได้ว่าเนื้อหาที่นำมาเขียนงานจิตรกรรมเกี่ยวกับจริยวัตรสงฆ์เป็นเรื่องที่นำมาจากพระไตรปิฎก โดยเฉพาะในส่วนที่มนุษย์สามารถปฏิบัติให้เกิดผลได้จริงซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดแบบสังขนิยมและมนุษยนิยมแบบตะวันตก เทคนิคการเขียนภาพมีการผสมผสานกันระหว่างเทคนิคแบบไทยและแบบตะวันตก การนำเสนอเนื้อหาเรื่องจริยวัตรสงฆ์นี้เป็นไปโดยพระราชประสงค์ในรัชกาลที่ 4 เพื่อเป็นแนวทางในการอบรมสั่งสอนภิกษุและฆราวาสให้ประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมอันดี อันเป็นพระบรมราโชบายเพื่อให้ประชาชนรู้จักใช้สติปัญญาของตนเป็นเครื่องมือในการดำเนินชีวิต ซึ่งส่งผลต่อความมั่นคงของราชอาณาจักร จิตรกรรมเกี่ยวกับจริยวัตรสงฆ์ยังได้สะท้อนให้เห็นสภาพสังคมและวัฒนธรรมของชาวพุทธในสมัยรัชกาลที่ 4 ได้เป็นอย่างดี

ภาควิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2552

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

50107216 : MAJOR : (ART HISTORY)

KEY WORD : KING RAMA IV, MURAL PAINTING, MONKS' MANNER

PATSAWEESIRI PREAMKULANAN : KING RAMA IV'S MURAL PAINTINGS AND HIS ROYAL INTENTION ON MONKS' MANNER. THESIS ADVISOR : PROF. SANTI LEKSUKHUM, Ph.D.. 151 pp.

This thesis is aimed to study a group of mural paintings in the era of King Mongkut; the most important characteristics of this group are portraying the theme of monks' etiquette. The researcher would like to find out if the theme is directly derived from Tripitaka: this question was raised because many scholars said that King Rama IV reformed the Buddhism in Thailand according to this scripture. Furthermore, this thesis would like to analyze the intention of King Rama IV on the reformation of the monastery that was probably displayed on the paintings. Another aim is searching for the factors causing a great change of Thai mural painting to happen in this period. The royal temples that were recorded to be built or reconstructed in this era were considered in this research.

The results of this research are; the theme of monks' etiquette came from the rules recorded in Tripitaka. It is also found that the rules that people can practice in the real life were intentionally chosen to be painted; it is presumed that this selection is relevant to Realism and Humanism from the Western world. King Mongkut would like this group of paintings to be a moral model for monks and laymen and hoped that his subjects are able to use their wisdom sufficiently and morally for their lives, which finally stabilized the kingdom. This group of paintings portrays the lifestyles and culture in the reign of King Rama IV as well.